

Lumen

Holland Rijnland

JAARVERSLAG

2018

juni 2019

Inhoudsopgave

- 3 Voorwoord
- 4 2018 in vogelvlucht
- 5 Voorlichting
- 8 GGz informatiepunt / STIP
- 8 Piëzo-project
- 9 'Ont-moeten op maandag'
- 10 Vliegende Brigade
- 12 Time Out
- 12 Respijthuis Alphen aan den Rijn
- 13 Lotgenotencafe
- 14 Inloophuis Psychiatrie
- 16 Crisiskaart
- 18 Scholingsaanbod
- 19 Norwood Zelfhulpgroep Leidend
- 20 Belangenbehartiging

Voorwoord

Het eerste jaarverslag van Lumen is een feit. In de nieuwjaarsspeech noemden we 2018 al het jaar met het thema 'samen'.

Het eerste jaar van Lumen heeft inderdaad in het teken van samenwerking gestaan. Allereerst intern waarbij de medewerkers hun schouders onder de eenwording hebben gezet en al snel als één team opererend alle uitdagingen voortvarend oppakten.

Er moest nog het nodige op orde worden gebracht als gevolg van het fusieproces waarvan het logo, de nieuwe website en de flyers letterlijk de meest in het oog springende onderdelen zijn.

Maar ook extern werd de samenwerking met Libertas, Rivierduinen, Tom in de Buurt, Binnenvest, Brijder, 's Heerenloo, Leger des Heils, Welzijnwerk, Vriendenhuis, Bijzondere Breinen opgepakt of verder geïntensiveerd.

Lumen verspreidt zich in 2018 langzaam maar gestaag over de regio's en krijgt in de Rijnstreek en de Duin- en Bollenstreek steeds meer een gezicht. Met regelmaat worden bezoeken afgelegd en gesprekken gevoerd in o.a. Oegstgeest, Leiderdorp, Sassenheim, Voorhout, Noordwijk, Roelofarendsveen en Alphen.

Nieuwe regionale projecten zitten in 2018 in de voorbereidende fase zoals het Respijthuis in Alphen aan den Rijn en het 'Time Out'-project in de Duin- en Bollenstreek.

Een mooie en ambitieuze start van het eerste jaar van Stichting Lumen Holland Rijnland die in 2019 wordt voortgezet.

Roos van Gelderen (voorzitter bestuur) en **Bart Smith** (directeur)

2018 in vogelvlucht

- In de eerste weken van 2018 ronden 9 cursisten de train-de-trainer-versie van “Zicht op Herstel” succesvol af. Deze gecertificeerde cursusbegeleiders vormen meteen de Kern-groep Herstel. Eind februari al start de eerste ‘eigen’ cursus “Zicht op Herstel” bij Lumen. In de loop van het jaar starten er nieuwe rondes, waarvan één in Alphen aan den Rijn in Wijkcentrum Kerk en Zanen, op uitnodiging van Tom in de Buurt.
- Op 13 maart zit de voorlichtingsruimte van Lumen gezellig afgeladen vol met meer dan 50 belangstellenden voor de Politieke Avond. Een mooie mix van toeschouwers leeft en doet mee met het gesprek tussen vertegenwoordigers van verschillende politieke partijen uit Leiden en andere gemeenten binnen Holland Rijnland.
- Vanaf 1 april is het voormalig GGZ Informatiepunt een heus Lumen Steun- en Informatie-punt (STIP).
- De workshopreeks “Veerkracht bij Verborgten Verlies”, verzorgd door het Centrum voor Verborgten Verlies, zorgt voor een mooi aantal van 9 cursisten. Bij de reeks workshops “Presentie” later in het jaar schuift het dubbele aantal deelnemers aan.
- Op 11 juni vindt de eerste bijeenkomst van ‘Ont-moeten op maandag’ plaats.
- Op 28 juni nemen we met z’n allen afscheid van de coördinator van het Inloophuis Arjen Bergman.
- Op 25 juli maakt Lumen officieel voor het eerst kennis met de ‘nieuwe’ Wethouder Marleen Damen.
- Aan het einde van de zomer viert het Lotgenotencafé zijn tweejarig bestaan.
- Op 28 november is Lumen duidelijk zichtbaar in Boskoop op de afsluitende conferen-tie van het Regionale Schakelteam Zorg en Ondersteuning voor Personen met verward gedrag.

Voorlichting

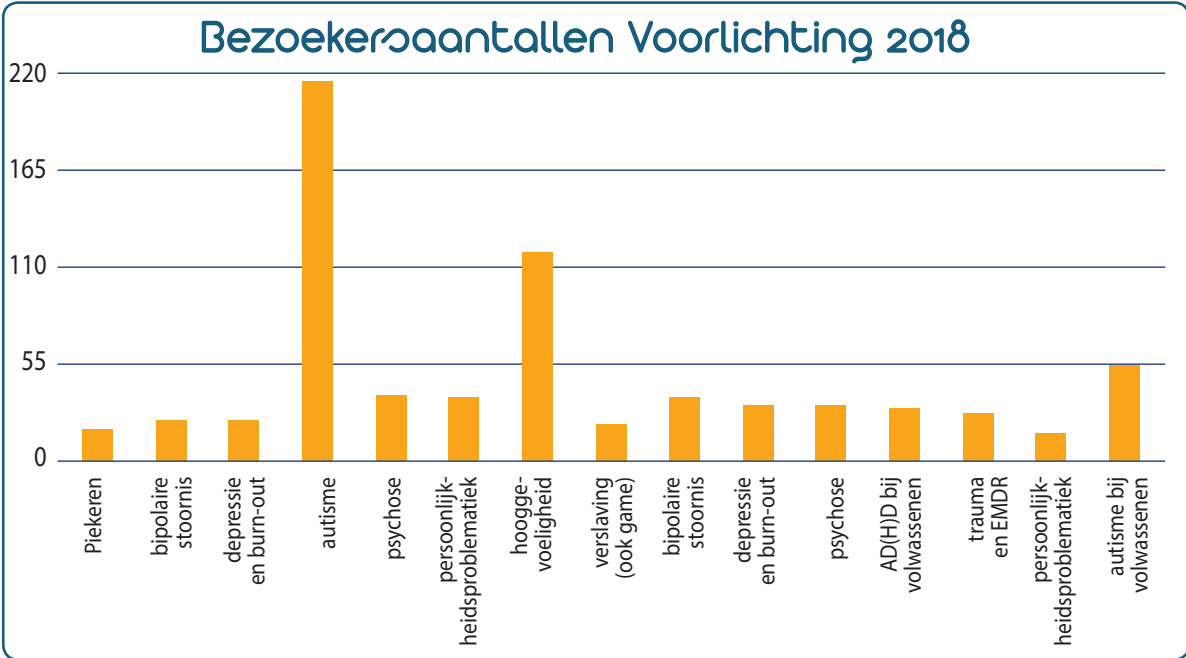
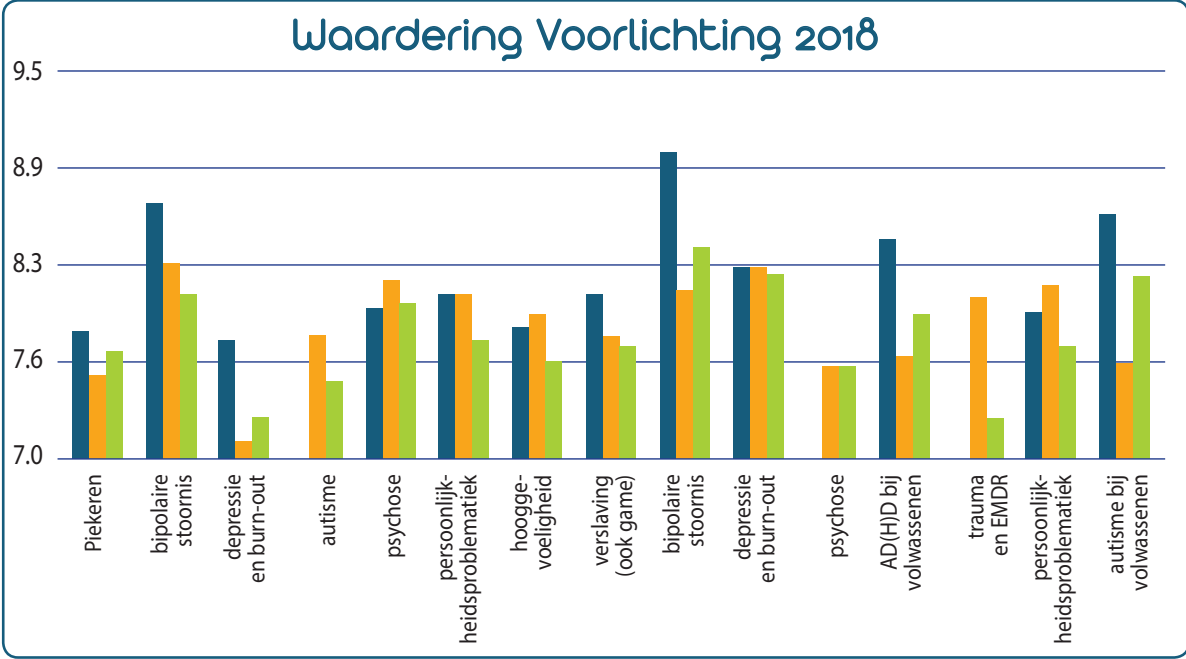
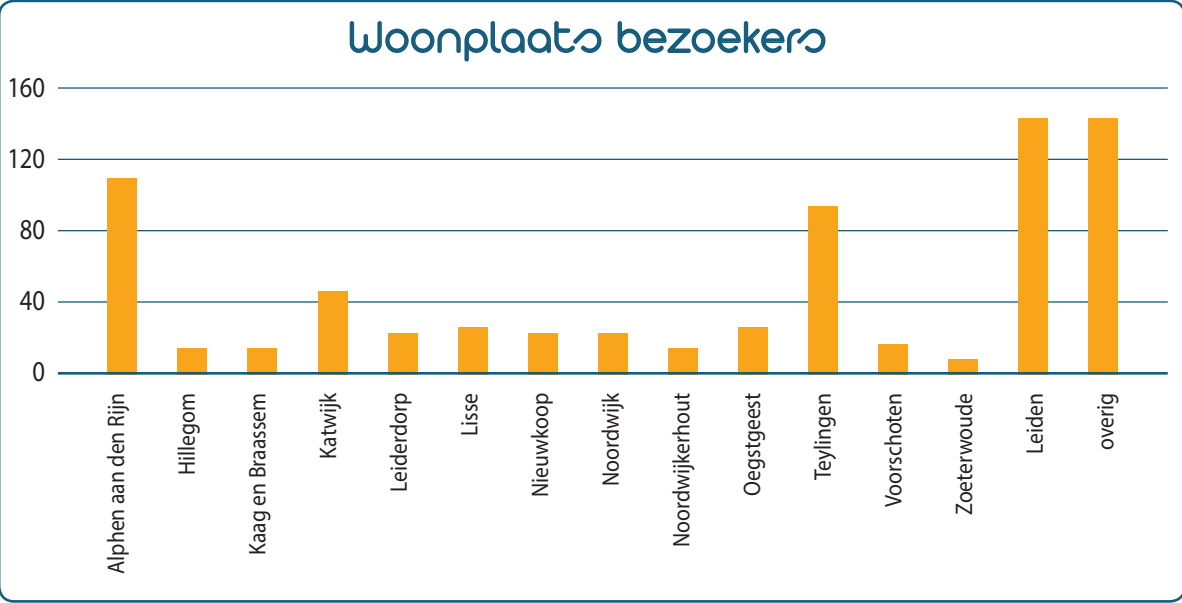
In 2018 organiseerde Lumen Holland Rijnland voorlichtingen over psychische aandoeningen in samenwerking met GGZ Rivierduinen. Hieronder vind je een overzicht van de onderwerpen, aantallen en herkomst van de bezoekers en waardering van de voorlichtingen.

Achtergrond bezoekers	aantal	percentage
1. Ik ben student	4	1%
2. Ik ben naastbetrokkene	325	49%
3. Voor mijn studie	39	6%
4. Voor mijn werk	77	12%
5. Client	170	26%
6. Anders, namelijk	50	8%

Promotie	aantal	percentage
1. Kopstukken	24	4%
2. Rivierduinen	142	22%
3. Krant, huis- aan huisbladen	148	23%
4. Via via	150	23%
5. Posters of flyers	83	13%
6. Anders	34	5%
7. Website, google, Facebook	62	10%
Totaal achtergrond	665	
Totaal promotie	643	

Herkomst bezoekers	Totaal	Percentage
Alphen aan den Rijn	111	15%
Hillegom	14	2%
Kaag en Braassem	13	2%
Katwijk	46	6%
Leiderdorp	24	3%
Lisse	26	4%
Nieuwkoop	22	3%
Noordwijk	21	3%
Noordwijkerhout	14	2%
Oegstgeest	25	3%
Teylingen	93	13%
Voorschoten	16	2%
Zoeterwoude	8	1%
Leiden	144	20%
overig	145	20%
Totaal	722	100%

Datum	Voorlichting	Locatie	Aantal	gem. leeftijd	mediaan leeftijd	percentage vrouw	Cijfer ED	Cijfer prof	Cijfer totaal
05-mrt	Piekeren	Sassenheim	18	53	57	83%	7,8	7,5	7,7
12-mrt	bipolaire stoornis	Leiden	23	52	55	78%	8,7	8,3	8,1
19-mrt	Depressie en burn-out	Alphen aan den Rijn	24	48	52	67%	7,8	7,1	7,3
04-apr	autisme	Leiden	215	64	66	70%	nvt	7,8	7,5
09-apr	psychose	Sassenheim	37	50	50	68%	8,0	8,1	8,0
16-apr	persoonlijkheidsproblematiek	Alphen aan den Rijn	35	50	50	74%	8,1	8,1	7,8
28-mei	hooggevoeligheid	Sassenheim	119	50	50	76%	7,8	7,9	7,6
04-jun	verslaving (ook game)	Leiden	20	50	54	80%	8,1	7,8	7,7
18-jun	bipolaire stoornis	Alphen aan den Rijn	36	51	48	61%	9,0	8,1	8,4
24-sep	depressie en burn-out	Sassenheim	31	46	49	68%	8,2	8,2	8,2
01-okt	psychose	Alphen aan den Rijn	30	55	58	67%	nvt	7,6	7,6
15-okt	AD(H)D bij volwassenen	Leiden	29	56	58	66%	8,4	7,7	7,9
05-nov	trauma en EMDR	Leiden	28	47	51	71%	nvt	8,0	7,3
12-nov	persoonlijkheidsproblematiek	Sassenheim	17	49	50	88%	7,9	8,1	7,7
19-nov	autisme bij volwassenen	Alphen aan den Rijn	68	51	53	63%	8,6	7,6	8,2
Totaal gem. voorlichtingen 2018			49	55	53	72%	8,2	7,9	7,8
Mediaan			30	50	52	70%	8,1	7,9	7,7
Gewogen			nvt	55	56	71%	8,2	7,9	7,7
Totaal aantal bezoekers			730						

GGZ INFORMATIEPUNT / STIP

Als gevolg van verandering in de personeelsbezetting en taakverdeling hebben de vrijwilligers en het werk van het GGZ Informatiepunt een geruime periode minder aansturing gehad. Vanaf 1 april 2018 is dat veranderd.

Het GGZ Informatiepunt is omgedoopt tot Steun- en Informatiepunt (STIP) en kent de volgende onderdelen:

Frontoffice van Lumen:

Hier werken vrijwilligers die ondersteunende en administratieve werkzaamheden verrichten zoals het stroomlijnen van de folders en brochures, het verwerken van de (bezoekers)gegevens van voorlichtingen, het beantwoorden van telefoon en mail en het uitvoeren van meerdere ondersteunende taken binnen Lumen.

Cliëntondersteuning:

Gesprekken met ervaringsdeskundigen, het bieden van een luisterend oor en het verstrekken van informatie over aandoeningen, behandelmogelijkheden en de sociale kaart.

Daarnaast is er de mogelijkheid voor mensen om in gesprek te gaan met een participatiecoach. De participatiecoach kan:

- ➔ mensen binnen Lumen begeleiden bij het ontdekken van het aanbod van Lumen;
- ➔ mensen helpen bij het contact met instanties, zoals het UWV, de gemeente en samenwerkingspartners;
- ➔ meedenken over de mogelijkheden (binnen verschillende leefgebieden) die iemand wil verkennen om in de maatschappij weer of beter mee te kunnen doen.

PIËZO-PROJECT

In 2018 hebben 51 mensen actief deelgenomen aan het Piëzo-project. In 2018 zijn er twee mensen die betaald aan het werk zijn gegaan, maar die helaas deze baan ook weer zijn verloren.

Uitstroom:

- ➔ 5 mensen naar extern vrijwilligerswerk
- ➔ 3 mensen naar een studie/opleiding
- ➔ 10 mensen naar betaald werk

Faseverschuiving:

- ➔ 4 mensen die (tijdelijk) een fase terug zijn gegaan
- ➔ 24 mensen zijn in dezelfde fase gebleven (Hieronder vallen mensen die als vrijwilliger werken binnen Lumen, mensen die een ruime tijd nodig hebben voor herstel en oriëntatie en mensen die betaald werken en gesprekken hebben ter behoud van het werk.)
- ➔ 12 mensen die 1 fase vooruit zijn gegaan
- ➔ 7 mensen die 2 fasen vooruit zijn gegaan
- ➔ 4 mensen die 3 fasen vooruit zijn gegaan

De samenwerkingspartners binnen het Piëzo-project zijn Libertas, Het Warenhuis, Epi Centrum, de Vriendendienst, Rivierduinen (behandelaren en trajectbegeleiders), vrijgevestigde behandelaren, iDoe, Activite, sociale wijkteams.

Daarnaast staan meerdere netwerkpartners open voor vrijwilligers van Lumen zoals het Technolab, Taalmaatjes, STUV, Rijksmuseum voor Oudheden.

De deelnemers van Piëzo komen uit de volgende gemeenten:

Leiden	38
Voorschoten	2
Hillegom	1
Katwijk	1
Voorhout	1
Oegstgeest	1
Zoeterwoude	1
Leiderdorp	1
Alphen a/d Rijn	3
Buiten de regio	2

FASE 0

Eerst maatschappelijke activering

FASE 1

Piëzocentrum als educatieve plek

FASE 2

Lerend vrijwilligerswerk in het Piëzocentrum

FASE 3

Lerend vrijwilligerswerk bij partnerorganisaties

FASE 4

Naar een opleiding of een reguliere baan

'ONT-MOETEN OP MAANDAG'

Op 11 juni 2018 is Lumen gestart met 'Ont-moeten op maandag'. In deze groep staat ontmoeten en het uitwisselen van ervaringen centraal. Deelname aan de groep is zeer laagdrempelig. Iedereen mag meedoen en aan deelname zijn geen voorwaarden gesteld.

Iedere week is de samenstelling van de groep anders. Er zijn mensen die wekelijks komen en anderen komen wanneer zij willen of behoefte hebben om een onderwerp te bespreken.

In 2018 hebben er 26 mensen deelgenomen aan 'Ont-moeten op maandag':

- ➔ 6 mensen zijn eenmalig geweest
- ➔ 20 mensen zijn structureel of met grote regelmaat aanwezig.

Quotes:

"Ik vind dat ik eigenlijk veel te oud ben voor deze groep maar ik voel me er zo prettig. De gesprekken zijn fijn, de herkenning, maar vooral de omgang met elkaar. Ik voel me op mijn plek."

"Ik voel me welkom. Mensen zijn zo aardig naar elkaar en je mag alles delen."

"Je hoeft niets uit te leggen, mensen begrijpen je wel. Daardoor is er ook ruimte om te lachen."

"Omdat ik hier dingen uitspreek, kom ik weer verder."

VLIEGENDE BRIGADE

Stichting ZON nam in 2017, in samenwerking met het GGz Informatiepunt en in het kader van het pilotproject 'Meedoen met Meerburg', het initiatief tot het opzetten van de Vliegende Brigade. In januari 2018 gingen Stichting ZON en het GGz Informatiepunt op in Stichting Lumen en zo ook de Vliegende Brigade.

In mei 2018 is het project 'Meedoen met Meerburg', waar de Vliegende Brigade onderdeel van uitmaakte, voortgezet in het project 'Meedoen met de Stad'. Dat wat tot mei 2018 was opgezet in de wijk Meerburg wordt uitgebreid naar alle andere wijken van Leiden. Zo is ook het werkgebied van de Vliegende Brigade sindsdien uitgebreid naar verschillende wijken in Leiden.

De Vliegende Brigade is een team van ervaringsdeskundige vrijwilligers, die mensen bijstaan die zich in een kwetsbare positie bevinden. De kwetsbaarheid kan bestaan op het vlak van psychische problemen, verslaving, schulden of vereenzaming. Vliegende Brigadiers werken outreachend en proberen actief contact te leggen, o.a. door bij mensen thuis langs te gaan.

Vrijwilligers

- ➔ De Vliegende Brigade bestond op 1 januari 2018 uit 5 vrijwilligers.
- ➔ In 2018 zijn er 5 nieuwe vrijwilligers gestart.
- ➔ Gedurende 2018 stonden in totaal 10 vrijwilligers ingeschreven als Vliegende Brigadier maar in de loop van 2018 zijn 6 vrijwilligers ook weer (soms tijdelijk) gestopt.
- ➔ Het aantal aangemelde kandidaat-vrijwilligers, met wie we kennismakingsgesprekken hebben gevoerd, in 2018 was 11. Daarvan gingen 6 vrijwilligers uiteindelijk toch niet aan de slag als Vliegende Brigadier, om verschillende redenen.
- ➔ De vrijwilligers hebben in 2018 diverse cursussen en scholing gevolgd, verzorgd vanuit Lumen, zoals de cursussen "Herstelverhalen Schrijven", "Ervaringsdeskundigheid" en de cursus "Presentie".

Klanten

- ➔ Op 1 januari 2018 stonden 5 klanten ingeschreven. In 2018 zijn er 17 nieuwe klanten ingeschreven. Gedurende 2018 stonden er in totaal dus 22 klanten ingeschreven.
- ➔ Van deze 22 klanten is het contact met 16 klanten in 2018 ook weer afgesloten en deze zijn uitgeschreven.
- ➔ De duur van de klantencontacten varieerde van een paar dagen tot 1 jaar.

Resultaten/meerwaarde

De resultaten of de meerwaarde van de Vliegende Brigade in 2018 kunnen vanuit 2 verschillende invalshoeken bekeken worden: vanuit de klant en vanuit de vrijwilliger.

Meerwaarde klanten

Voor 22 klanten hebben de vrijwilligers veel betekend door een luisterend oor, begrip en ondersteuning te bieden en klanten, indien gewenst, te begeleiden naar (buurt-)voorzieningen of te helpen bij het zoeken naar de juiste hulp.

Meerwaarde vrijwilligers

Voor 10 vrijwilligers bood het vrijwilligerswerk bij de Vliegende Brigade/Lumen meerwaarde in verschillende opzichten: plezier, iets wat je energie geeft, een gevoel van voldoening, je weer nuttig voelen, structuur in je leven, weer meer zelfvertrouwen, vertrouwen in eigen kunnen, werkervaring opdoen, ervaring opdoen met het inzetten van eigen ervaring, ontwikkelen van ervaringsdeskundigheid, een opstap naar betaald werk.

De ervaringen van een klant:

"Ik werd gekoppeld aan een vrijwilliger van de Vliegende Brigade. In het begin had ik er eigenlijk geen vertrouwen in. Ik dacht eigenlijk dat niemand mij meer kon helpen of dat niemand mij meer de juiste hulp kon bieden. De vrijwilliger is iemand die zelf ook veel heeft meegemaakt. De afspraken met de vrijwilliger waren erg prettig. Eindelijk iemand die mij begreep, maar die mij ook kon zeggen dat alles weer goed zou komen. Hij heeft ervoor gezorgd dat ik bij de juiste instelling terecht ben gekomen. Hij was er voor mij om even te praten, als ik het moeilijk had. Door de hulp, ondersteuning, maar vooral door het begrip van de Vliegende Brigadier ben ik nu langzaam uit het dal aan het klimmen en heb ik weer vertrouwen gekregen. Ik ben de vrijwilliger en de Vliegende Brigade hier heel erg dankbaar voor!"

TIME OUT

Het project 'Time Out' is gestart vanuit casuïstiek. Er bleek wanneer er sprake was van een combinatie van een licht verstandelijke beperking, psychiatrische problematiek, gedragsproblemen, of verslaving onvoldoende expertise bij 1 organisatie te zijn om de client op een goede manier te begeleiden. Door de expertise van de organisaties op afroep bij elkaar in een team te zetten – mét de toevoeging van ervaringsdeskundigheid – kan men snel in deze casussen aanvullend en in nauwe samenwerking handelen. Met behulp van een subsidie uit het innovatiebudget Beschermd Wonen is dit project opgezet. De samenwerking van de organisaties Lumen, Rivierduinen, 's Heerenloo, Binnenvest en het Leger des Heils in de Duin- en Bollenstreek die vanuit hun verschillende expertise snel kunnen handelen kreeg in 2018 vorm. Medewerkers vanuit de zorgpartijen werden voor dit project vrij gemaakt en de voorbereiding voor PR werden getroffen. Lumen zal in 2019 ervaringsdeskundigen leveren die in het project meedraaien.

RESPIJTHUIS ALPHEN AAN DEN RIJN

Vanuit het innovatiebudget Beschermd Wonen van alle gemeenten in de regio Holland Rijnland wordt een project voor een Respijthuis in Alphen aan den Rijn opgezet. De gedachte achter dit project is dat meer cliënten kunnen uitstromen naar zelfstandig of begeleid wonen als er een mogelijkheid bestaat om bij oplopende spanning of dreigende terugval een plek hebben om op adem te komen. Het Respijthuis biedt de gelegenheid om maximaal 2 weken te logeren in een huis waar ervaringsdeskundigen beschikbaar zijn voor een luisterend oor en zo nodig ondersteuning en advies. Uiteindelijk zal het Respijthuis voor een bredere doelgroep beschikbaar zijn en niet alleen voor mensen die uitstromen uit een beschermde woonvorm.

Het Respijthuis wordt samen met een herstelwerkplaats opgezet. De herstelwerkplaats omvat activiteiten die gericht zijn op het herstel bij psychische problemen.

Het project Respijthuis/herstelwerkplaats loopt van 1-1-2018 tot 31-12-2019. Na een voorbereidende fase is de projectleider, Marcel van der Wal, op 1-4-2018 gestart met de zoektocht naar één geschikte locatie voor het Respijthuis én de herstelwerkplaats. Het vinden van een pand dat zowel voldoet aan de eisen als dat ook betaalbaar blijft, blijkt ingewikkelder dan ingeschat. 2 locaties vielen soms na een intensief voortraject toch (op het laatste moment) af. Gelukkig is er een nieuwe locatie in beeld en zijn hierover de onderhandelingen gaande. Er is op dit vlak goede samenwerking met de woningcorporatie Woonforte en de gemeente Alphen aan den Rijn.

Intussen zijn de activiteiten voor de herstelwerkplaats al opgestart, hoewel deze dan niet plaatsvinden in het Respijthuis. De cursus "Zicht op Herstel" is in september 2018 van start gegaan in het wijkcentrum Kerk en Zanen. De cursus werd afgesloten met het uitreiken van certificaten aan de deelnemers in aanwezigheid van wethouder Han de Jager.

Het project Respijthuis/herstelwerkplaats zal in 2019 doorlopen, waarbij activiteiten voor de herstelwerkplaats uitgebreid zullen worden voordat een definitieve locatie voor het respijthuis geopend wordt. Hiervoor lopen al gesprekken met ketenpartners, zoals Tom in de Buurt en GGZ Rivierduinen.

LOTGENOTENCAFE

In 2018 was het Lotgenotencafé donderdagmiddag van 13.00 tot 16.30 uur geopend op Hooigracht 12-14 in Leiden.

Iedereen die te maken heeft (gehad) met een psychische aandoening, psychosociale problemen of een verslaving was hier van harte welkom om in een ongedwongen, open sfeer ervaringen uit te wisselen, elkaar te ondersteunen, te praten over en te werken aan zijn of haar herstel.

Het Lotgenotencafé wordt gerund door een team van ervaringsdeskundige vrijwilligers van Stichting Lumen Holland Rijnland.

Herkomst bezoekers	Totaal	Percentage
Alphen aan den Rijn	12	4,0%
De Bilt	1	0,3%
Den Haag	4	1,3%
Katwijk	14	4,7%
Leiden	204	68,5%
Leiderdorp	16	5,4%
Nieuwkoop	1	0,3%
Noordwijkerhout	1	0,3%
Oegstgeest	21	7,0%
Onbekend	3	1,0%
Rijswijk	1	0,3%
Sassenheim	5	1,7%
Teylingen	5	1,7%
Venlo	1	0,3%
Voorschoten	5	1,7%
Zoetermeer	3	1,0%
Zoeterwoude	1	0,3%
Totaal	298	100,0%

INLOOPHUIS PSYCHIATRIE

Het aantal vrijwilligers in het Inloophuis Psychiatrie bij aanvang 2018 is 28. Gedurende het jaar vertrekken er 11 vrijwilligers en komen er 6 nieuwe bij. Aan het eind van het jaar zijn er 23 vrijwilligers en 6 inlopers die op een vaste avond helpen achter de bar.

Aantal inlopers 2018

Telling inlopers gedurende 2 weken	Jan-feb 2018	Oktober 2018
Uniek aantal bezoekers	83	73
Gemiddeld aantal bezoekers per avond	28	32
Gemiddeld aantal keer aanwezig per bezoeker	4	5
Gemiddelde leeftijd bezoekers	55 (n=37)	53 (n=36)
% man	72%	73%
% Leiden	85% (n=68)	83% (n=57)
Andere gemeenten: Alphen, Katwijk, Koudekerk, Leiderdorp, Oegstgeest, Oude Wetering, Rijnsburg, Voorschoten, Zoetermeer	9	9

Trainingen en activiteiten voor vrijwilligers

- ➔ Omgaan met agressie en grensoverschrijdend gedrag
- ➔ Preventie suïcide
- ➔ AED training
- ➔ Vrijwilligersvergadering: 10 keer waarvan 1 maal met bezoek wijkagent
- ➔ Uitje voor vrijwilligers
- ➔ Kerstborrel
- ➔ Nieuwjaarsborrel

Activiteiten Inloophuis (53 momenten)

Nieuwjaarsborrel, wandelen (12x), vrouwenavond (10x), filmavond (4x), DJ Henk draait plaatjes (6x), bingo Lente en Sint, koken met Komaar (2x), Kookatelier met Bakkerij (3x), opknappen tuin, fietsen, workshop Mindfulness, boottocht, BBQ en afscheid Arjen, uitje naar Avifauna, karaoke-avond, quizavond, feestavond met optreden Attraction, Sinterklaas, Paas- en kerstlunch, oliebol-len oudjaarsavond.

Vrienden van het Inloophuis

De Vrienden hebben dit jaar gezorgd voor Sinterklaascadeaus, kerstpakketten voor alle inlopers en zij sponsorden o.a. het uitje voor de inlopers naar Avifauna.

Projecten

De bezoekers van het Inloophuis hebben deelgenomen aan de projecten: 'Walk the Line' met Hogeschool Leiden en het project 'Hoezo Vreemd' met middelbare school Het Leonardo College en Diaconaal centrum De Bakkerij.

Een vaste bezoeker van het Inloophuis, die er al jaren bijna elke dag komt:

'Wat ik hier vind is gelijkheid. Je wordt beter begrepen. In de buitenwereld heeft iedereen bepaalde verwachtingen van je en val je al snel buiten de boot, moet je je steeds aanpassen. Hier is het gezellig en kun je gewoon doen zoals je bent. Niemand oordeelt over je en het biedt houvast. Mij heeft het uit mijn isolement gehaald. Het is nu onderdeel van mijn dagelijkse structuur.'

Zonder de vrijwilligers zou het Inloophuis niet kunnen bestaan. Ze zijn er voor een praatje, een kop koffie en zorgen voor de organisatie en structuur. Dat is wel nodig want anders zou het een chaos worden.'

Een vrijwilliger in het Inloophuis sinds 6 jaar:

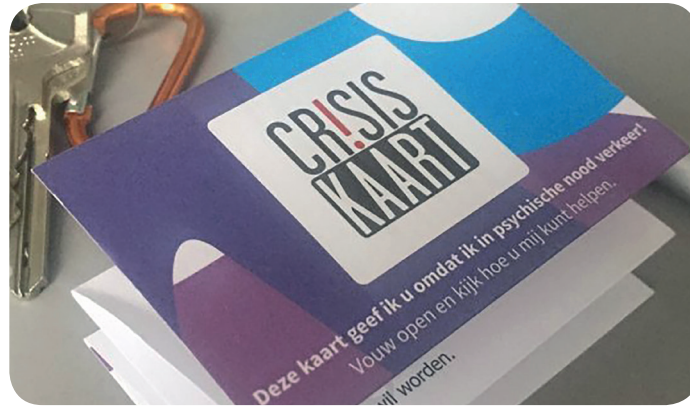
'Ik heb de tijd en vind het leuk om te werken met mensen die niet helemaal binnen de lijntjes lijken te passen. Voor veel mensen gaat het leven niet over rozen en daarom is het fijn dat het Inloophuis een gezellige en veilige ontmoetingsplek voor hen kan bieden.'

'Belangrijk vind ik: 'Het gevoel even niets te moeten, jezelf te kunnen zijn. Er wordt niet snel geoordeeld en voor wie wil, is er altijd een luisterend oor. Mensen voelen zich er gehoord, door de vrijwilligers en door elkaar.'

'Dan zegt iemand aan het eind van de avond: "Bedankt voor de koffie, het was gezellig hè? Fijn dat je even met me gezeten hebt"'

CRISISKAART

Dit jaar is Lumen met subsidie van ZonMw, gestart met het Project 'Vaart in de Crisiskaart' om de Crisiskaart beschikbaar te stellen voor een brede doelgroep in alle gemeenten in de regio Holland Rijnland. Lumen werkte hierin nauw samen met Stichting KernKracht (Midden Holland), het Schakelteam Zorg en Ondersteuning voor Personen met verward gedrag en Stichting Crisiskaart Nederland.

Het belang van eigen regie en zelfredzaamheid van burgers wordt door de gemeenten onderkend en de Crisiskaart is een uitstekend hulpmiddel hierbij. Het landelijk Schakelteam Zorg en Ondersteuning voor Personen met verward gedrag noemde het in het eindrapport als een geschikt instrument in het kader van preventie, inbreng van cliënt en systeem en vroegsignalering.

Eind februari 2018 is de vacature voor werving van ervaringsdeskundige consultants verspreid. Hieruit zijn 3 kandidaten voortgekomen die in de periode april-mei de opleiding tot consultant hebben gevolgd. Samen met een ervaren vrijwillige consultant en een ervaren medewerker van Lumen (projectcoördinator) vormden zij het team van 5 crisiskaartconsultanten binnen Lumen.

Bij Lumen zijn in totaal 20 Crisiskaarten aangevraagd, 2 Crisiskaarten zijn gepauzeerd door omstandigheden bij de kaartaanvrager. De doorlooptijd van aanvraag tot uitgifte varieerde van 40 tot 260 dagen en de gemiddelde tijdsinvestering was 10 uur per kaart. De relatief lange doorlooptijd heeft onder meer te maken met de draagkracht van de kaartaanvrager, waardoor soms een pauze nodig is. Daarnaast is het betrekken van de omgeving van de kaartaanvrager bij het maken van de Crisiskaart een zeer belangrijk, maar vaak wel tijdrovend onderdeel van het proces.

De Crisiskaart is via verschillende wegen onder de aandacht gebracht bij verwijzers/samenwerkingspartners en potentiële kaartaanvragers.

- ➔ Via mailing, sociale media en nieuwsbrieven is het netwerk van Lumen (zowel verwijzers als potentiële kaartaanvragers) op de hoogte gebracht van de Crisiskaart.
- ➔ Via SHR (Samenwerkende Huisartsendiensten Rijnland) zijn alle aangesloten huisartsen en POH's-GGZ op de hoogte gebracht van de Crisiskaart.
- ➔ Alle grote huisartsenpraktijken/gezondheidscentra in de regio hebben via de post een informatiepakket over de Crisiskaart ontvangen.
- ➔ Er zijn 14 voorlichtingen en presentaties verzorgd voor medewerkers van samenwerkingspartners.
- ➔ Er zijn 9 voorlichtingen verzorgd voor potentiële kaartaanvragers:
- ➔ Er is doorlopend informatieverstrekking aan bezoekers/deelnemers van Lumen via het wekelijks Lotgenotencafé, team Vliegende brigade, het Steun- en informatiepunt en de voorlichtingsbijeenkomsten over psychische aandoeningen door Lumen i.s.m. Rivierduinen.

Er is op de derde conferentie van het Regionale Schakelteam Zorg en ondersteuning voor Personen met verward gedrag op 28 november 2018 in Boskoop een workshop verzorgd over de Crisiskaart. In de workshop 'Regie op de eigen situatie' kregen ruim 40 belangstellenden een inkijkje in de Crisiskaart vanuit 3 verschillende perspectieven: projectcoördinator, consultant, en kaarthouder.

Er zijn gesprekken gevoerd met Rivierduinen (manager afdeling Zorg en Kwaliteit en Communicatie, voorzitter Centrale cliëntenraad, en coördinator Herstel en ervaringsdeskundigheid) over de mogelijkheden tot samenwerking tussen Lumen en Rivierduinen in het uitvoeren van de Crisiskaart.

Ervaringen:

Het hebben van een Crisiskaart geeft een gevoel van rust, veiligheid en eigen regie. Een kaarthouder gaf aan:

"Toen ik de crisisdienst aan de telefoon had kon ik duidelijk merken dat ze mijn Crisiskaart voor zich hadden. Ze stelden de juiste vragen en wisten precies wat ik nodig had, waardoor ik me gehoord en serieus genomen voelde. Dit was wezenlijk anders dan eerdere gesprekken met de crisisdienst waarin ik me vaak niet begrepen voelde."

SCHOLINGSAANBOD

Lumen biedt een breed palet aan cursussen en workshops op het gebied van herstel en ervaringsdeskundigheid. Het scholingsaanbod vormt een doorlopende leerlijn voor iedereen die zich verder wil ontwikkelen als ervaringsdeskundige op het gebied van psychische problematiek, verslaving of dak- en thuisloosheid. Hiermee proberen wij onze vrijwilligers uit te rusten met de kennis en vaardigheden die nodig zijn om hun werk als ervaringsdeskundige goed te kunnen verrichten. Bijna alle cursussen en workshops van Lumen worden gegeven door ervaringsdeskundige trainers die zelf een herstelproces hebben doorlopen en deze kennis doorontwikkeld hebben om anderen op professionele wijze te kunnen begeleiden.

In de cursus **‘Zicht op Herstel’** onderzochten deelnemers hoe je ondanks psychische klachten, psychosociale problemen en/of verslaving een zinvol leven op kunt bouwen. Daarbij brachten zij persoonlijke triggers, vroege signalen van ontsporing, omslagpunten maar ook hulpbronnen in kaart.

Het doel van de cursus **‘Herstelverhalen schrijven’** was om ingrijpende gebeurtenissen of periodes van ziekte en herstel te ordenen en er een samenhangend verhaal van te maken. Door hier eigen woorden aan te geven gaven deelnemers (opnieuw) betekenis aan ontwrichtende gebeurtenissen.

Eigen ervaringen vormden ook het vertrekpunt in de cursus **‘Schrijf je vrij!’**. Aan de hand van associatietechnieken en schrijf oefeningen werden de deelnemers uitgedaagd hun schrijven (verder) te ontwikkelen. Uiteenlopende schrijftechnieken kwamen aan bod, zoals het creëren van personages en spanning, het schrijven van dialoog, en werken met tijd en perspectief.

De (basis)cursus **‘Ervaringsdeskundigheid’** is bedoeld voor de vrijwilligers die hun eigen ervaring door willen ontwikkelen naar ervaringsdeskundigheid. Vrijwilligers leerden wat ervaringsdeskundigheid precies inhoudt en op welke manieren je de eigen ervaringen kunt gebruiken om andere cliënten te ondersteunen.

Cursus	Leiden	Rijnstreek	Bollenstreek		
			Duin- en	Onbekend	Elders
Zicht op Herstel	36	7	5	5	2
Veerkracht bij verborgen verlies	7			1	1
De feestdagen, leuk of lastig?	3		2		1
Schrijf je vrij!	7		1		
Herstelverhalen Schrijven	11	1	2		2
Cursus Ervaringsdeskundigheid	9	1			2
Presentie	13	3			2

NORWOOD ZELFHULPGROEP LEIDEN

De Norwoodgroep is een anonieme zelfhulpgroep waarin vrouwen met onderlinge steun en herkenning aan zichzelf kunnen werken, aan de hand van een twaalf-stappen-programma.

- Vrouwen die zichzelf herkennen in het boek ‘Als hij maar gelukkig is’ van Robin Norwood.
- Vrouwen die telkens in relaties en situaties terecht komen waarin ze zich niet gelukkig voelen.
- Vrouwen die moeite hebben een ongezonde of verbroken relatie los te laten.

De groep kwam wekelijks bijeen met gemiddeld 8 deelnemende vrouwen. Naast de bijeenkomsten ondersteunden de deelnemers elkaar via een app-groep.

Er was goed contact en regelmatig uitwisseling met de cursus ‘Met alle geweld een relatie’ van de afdeling preventie van Rivierduinen. Ook is er samenwerking gezocht met alle betrokken partijen in de regio Leiden rondom dit thema. Hieruit is het platform Huiselijk Geweld ontstaan, dat eens per kwartaal bijeen komt.

BELANGENBEHARTIGING

Zorg en Ondersteuning voor Personen met Verward Gedrag

Vanaf het allereerste begin in de zomer van 2016 was Stichting ZON betrokken bij wat toen nog het *Aanjaagteam Verwarde Personen Hollands Midden* heette en in Alphen begon. Dit *Aanjaagteam* werd een *Schakelteam*, de naam veranderde gaandeweg naar *Zorg en Ondersteuning voor Personen met Verward Gedrag*. ZON/Lumen bleef vertegenwoordigd in het overkoepelende Programmateam van de regio Hollands Midden. Overkoepelend met het oog op (binnen het programma) nieuw ontwikkelde en gestarte pilots.

Regionaal laveerde het Schakelteam in meer of mindere mate langs lokale, gemeentelijke structuren en initiatieven. Officieel is het (Landelijke) Schakelteam o.l.v. Onno Hoes in die hoedanigheid aan het einde van het derde kwartaal van 2018 opgehouden te bestaan. Het was vanaf dan de taak aan afzonderlijke gemeenten en regio's om aan opgedane 'best practices' lokaal invulling te geven, en om zelf innovatief te werk te gaan.

In de loop van 2018 raakte Lumen intensiever betrokken bij de afzonderlijke pilots:

- de PEH (Psychiatrische Eerste Hulp) bij GGZ Rivierduinen,
- de Quick Responder, vervoer van mensen met verward gedrag
- Ontwikkeling van het Meldpunt Niet-Acute Zorg (een initiatief van GGD HM).
- Op verzoek van de gemeente Zoeterwoude is de Wvvgz (Wet Verplichte Ggz). besproken in de Lumen Adviesgroep van 19 september.
- Op 28 november 2018 vond in Boskoop de afsluitende conferentie van het Regionale Schakelteam Hollands Midden plaats, "Oog voor Elkaar".
Lumen verzorgde twee van de vijf workshops tijdens de Boskoopse conferentie:
 - *Buiten de gebaande paden*, over de inzet van ervaringsdeskundigheid en de samenwerking tussen formele en informele zorg,
 - *Regie op de eigen situatie*, over de op- en inzet van de Crisiskaart

Collectieve belangenbehartiging en Beleidsadvisering

De decentralisaties in het sociale domein, wachtlijsten in de GGZ, bemoeizorg en armoedebeleid. Een greep uit de thema's waar mensen uit de achterban van Lumen dagelijks mee te maken hebben. Lumen komt op voor hun belangen en geeft gevraagd en ongevraagd advies.

Lumen Adviesgroep

Stichting Lumen Holland Rijnland heeft maandelijks overleg met vertegenwoordigers vanuit de achterban zoals cliëntenraden en ervaringsdeskundigen. De Lumen Adviesgroep is zo een bron van signalen over wat speelt binnen de zorg en het sociale domein. Vanuit het cliëntenperspectief worden onderwerpen besproken en knelpunten en ideeën opgehaald. De Lumen Adviesgroep is, naast de signalen die binnenkomen uit de individuele cliëntondersteuning, een belangrijk klankbord voor de organisatie. Deelnemende vertegenwoordigers zijn lid van o.a. (Centrale) Cliëntenraad Rivierduinen, De Binnenvest, Leidse Vereniging van Mantelzorgers, Cliëntenraad Transparant, Zelfregiecentrum Leiden, De Brug (Katwijk), en Cliëntenadviesraad Alphen (CAR). Bij een bijeenkomst van de Adviesgroep zijn gemiddeld ongeveer 14 deelnemers aanwezig.

In 2018 is de Adviesgroep tien keer bijeengekomen. Hieronder volgt een overzicht van de thema's die aan de orde zijn gekomen.

- 17-1 (Voorbereiding van de) Leidse werkconferentie Kwetsbare bewoners in de wijk (31-1)
- 14-2 Personen met verward gedrag; Sandra Burger (Politie regionale eenheid Den Haag) ging in gesprek met de leden van de Adviesraad
- 21-3 Uitwisseling actualiteiten (algemeen)
- 16-5 Indicering voor Beschermd Wonen via Zorgzwaartepakketten
- 20-6 Adviesgroep special edition: Goede zorg en ondersteuning voor personen met verward gedrag; in drie werkgroepen werden de bouwstenen (van het Landelijk Schakelteam) Preventie en Levensstructuren (B2), Vroegtijdige Signalering (B3), en Passende ondersteuning (B8) nader besproken
- 15-8 (Bespreking van de) 'Samenwerkingsagenda gemeenten en Zorg & Zekerheid Versterking GGZ-infrastructuur'; o.l.v. Mieke Hogervorst (Programmamanager Sociaal Domein gemeente Leiden)
- 19-9 Wet Verplichte GGZ; op verzoek van gemeente Zoeterwoude
- 17-10 Zorgmijders en Bemoeizorg – Complexe Vraagstukken, deel 1; n.a.v. de kick-off Langdurige bemoeizorg Holland Rijnland (Oegstgeest 9-10)
- 21-11 Zorgmijders en Bemoeizorg – Complexe Vraagstukken, deel 2
- 19-12 Uitwisseling actualiteiten (algemeen)

Beleidsontwikkeltafels en stuurgroepen

De signalen die Lumen verzamelt uit de Lumen Adviesgroep, de individuele en groepsgewijze cliëntondersteuning en via contacten met organisaties die werkzaam zijn in het sociale domein, worden verwerkt en meegenomen in de beleidsadvisering. Lumen geeft advies over beleidsthema's die betrekking hebben op de maatschappelijke positie van de achterban. Lumen is een vaste partner in beleidsontwikkeltafels, project- en stuurgroepen in de gehele regio Holland Rijnland. Daarnaast is Lumen vertegenwoordigd in of werkt samen met Wmo- en Cliëntenadviesraden.

Maatschappelijke zorg

De decentralisaties in het sociale domein leveren veel veranderingen op met betrekking tot ondersteuning op het gebied van inkomen, zorg en maatschappelijke participatie van mensen met psychische aandoeningen, verslavingsproblematiek en maatschappelijke problemen. Stichting Lumen adviseert college, beleidsambtenaren, managers en gemeenteraadsleden vanuit het cliëntenperspectief over belangrijke aandachtspunten in de Maatschappelijke zorg en aansluiting met gespecialiseerde zorg.

Lumen schreef mee aan de uitvoeringsagenda Maatschappelijke zorg en aan de Samenwerkingsagenda gemeenten en Zorg & Zekerheid 'Versterking GGZ-infrastructuur' en verzorgt vanaf het begin de advisering vanuit cliëntperspectief. Hieronder volgt een overzicht van de thema's die Lumen op verschillende agenda's zette en die een plaats hebben gekregen in het beleid;

a. Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Om de overgang van beschermd wonen naar zelfstandig wonen te kunnen voltrekken heeft Lumen gehamerd op het belang van een bredere kijk op begeleiding. Een manier om dit aan te pakken is om een module op te nemen waarin meer aandacht is voor persoonlijk, maar vooral ook van maatschappelijk herstel van mensen. Voor sommigen betekent dit een paar uurtjes per week naar een buurthuis, maar voor anderen kan het betekenen dat toch die kans op een betaalde baan in zicht kan komen. De ontwikkeling van de modules is nog in volle gang.

b. Overbruggingszorg naar lokale Wmo

Met de decentralisaties van de ambulante begeleiding gaat ook de overbruggingszorg naar de lokale Wmo, zo is het plan. Het is dus van groot belang dat medewerkers in het sociale domein voldoende expertise hebben op het gebied van psychiatrie.

c. Kwetsbare bewoners in de wijk

Op de conferentie 'Kwetsbare bewoners in de wijk' (Leiden, 31 januari) was er aandacht voor het thema "Leefbaarheid". Wat is nodig om voor alle bewoners in de wijk hetzelfde gevoel van veiligheid, buurtbeleving, woonklimaat et cetera te creëren en wat kan ieders rol daarin zijn. Alle aanwezigen brachten casus in. Lumen heeft voorgesteld om in de buurten kleinschalige informatiebijeenkomsten te geven over thema's die samenhangen met leven met psychische aandoeningen. Op 15 november vond een wat kleinere bijeenkomst over het thema Leefbaarheid plaats waar nadere onderlinge afspraken zijn gemaakt. Lumen is vertegenwoordigd in een adviesgroep die de projectleider adviseert.

d. Bemoeizorg

De invulling van bemoeizorg wordt herzien en ook gedecentraliseerd. Lumen heeft er in de ontwikkeltafels, zowel die in de Rijnstreek als in de Leidse regio, allereerst voor gepleit om het woord zorgmijders onder de loep te nemen en liever te spreken van zorgmissers. Belangrijke aandachtspunten vanuit het cliëntperspectief die besproken zijn op diverse bijeenkomsten met beleidsambtenaren en beroepskrachten uit toeleidingsteams en bemoeizorgers zelf: probeer aan te sluiten bij de leefwereld van mensen. Praat niet in termen van triage of dreigend gevaar. Geef erkenning en herkenning. De Holland Rijnland-brede kick-off Langdurige Bemoeizorg vond plaats in Oegstgeest op 9 oktober.

e. Werk en Dagbesteding

Arbeidsparticipatie. Zowel in de vorm van arbeidsmatige dagbesteding (Wmo) als re-integratietrajecten naar werk. Lumen pleit voor meer aandacht voor maatschappelijk herstel en arbeidsre-integratie, een wens van velen. Ook al is betaald werk te zwaar dan moet er een goed alternatief zijn, zodat mensen het werk kunnen doen dat past bij de eigen mogelijkheden.

Op 14 maart organiseerde Lumen een Politieke Avond op de Hooigracht.

